

Tað má annars vera sjálfssagt, at tá öll okkara grannalond leggja so stóran dent á samkeypslu og samvinnu í fiskiskapi og landbúnaði við. — Ikki er ta málið minst á Stóra-Bretlandi, har „The Fisheries Organization Society“, sum stovnað var í 1914, starvar sum harðast. — so kunnu vit ikki leggja málið av láni í Føroyum uttan at tað nerver, ja, kanska lamsler vinnuvegin her. Her er ikki talan um samkeypslu ella samvinnu fyri ein lítlan flokk, men fyri ein heilan vinnuveg, ja, eitt heilt land.

Her er eitt felagsmál fyri reiðarar, keypmenn og fiskimenn at standa saman um, eins og samtøknar í landbúnaðinum í Danmark ikki eru fyri húsmenn, bondur og harramenn hvønn fyri seg, men samtøkur fyri hvønn sær og allar í felag, øllum vinnuveginum og landinum til bata.

Væl eru í hvørjum landi »stirnaðir stavnar«, sum ikki lata sær »skákka við«, sjálvt um alt gongur av skriðni, tí teir síggja einki uttanfyri sín tranga eginkærliga sjónarring; men teir mugu ikki forða samtøkumálunum. Í einum lítum landi sum okkara hava tilfíkir kleppar meira at siga enn í størri londum, tí tann stírdi og trangi egingóðskuandi, sum uttan um teir og teirra liggur, breiður yvir størri part av landinum; men tess meiri mugu vit berjast til tess at vinna á teimum.

Fiskiskapurin á Suðurlandinum. Hesi skip hava verið á Reykjavík um 21. apríl: Guiding star 31.000, Sigrid 26.000, Harry 46.000.

Fiskiskapur Noregs. Eftir »Fiskets Gange« 17. apríl var hin samanlagda veiðumongdin 13. 61,6 milliónir fmóti 48,3 ifjor og 53,8 fyrraárið, sum er besta árið av 10 fylgjandi. Av hesari veiðumongd, sum í vekt er sett til 184.347 tons, eru 122.848 farin í salt, 20. apríl var hin samanlagda veiðan 64,5 milliónir og í vekt sett til 190.315 tons harav 425.844

farin í salt. Prísirnir á sløgnum ráfiski hefur við Lofoten liggið ímillum 9 og 12 oyr. pr. kg.

Klippfiskaprísar. (Bilbao 9.—4.). Upplagið var: 3000 pakkar av norskurum og 24000 pakkar av íslandskum fiski. Prísirnir vóru fyri norskan fisk 80—90 pesetas pr. pakka, og tað sama fyri íslandskan millum grossist og detailist. Virði á sponskum peningi var tá 56 oyr. fyri pesetas, men fór fram stígandi til 56,5, sum var virði 15.—4. Stóran tá er virði á sponskum peningi farið niður í 55,75 og prísurin á klippfiski á somu tíð fallin niður í 88 pesetas pr. pakka fyri Nr. I.

Islandsfiskeriet.

Telegram til „Føroya Social-Demokrat“.

Reykjavík, den 26.—4.—29.

Indtil 15. April er den samlede Fangst: Sydvestlandet 141.000 skdd. mod ifjor 120.400, deraf Vestmannøerne 21.400 mod ifjor 28.000. Vestfjordene 15.900 mod ifjor 4.000. Nordlandet 1.700 mod ifjor 900. Østlandet 6.900 mod ifjor 8.500. Ialt 165.600 mod ifjor 133.800, deraf iaar 138.900 Storfisk, 12.900 Smaafisk, 7.500 Kuller og 6.500 Sej.

Fontenay.

Fiskemarkedet.

(Telegram til Amtet).

25.—4.—29.

Bilbao: Tilført engelsk Klippfisk 25 Tons. Beholdning: Dansk (færøsk) 250 Tons, islandsk 850 Tons, norsk 30 Tons og engelsk 25 Tons. Priser paa dansk (færøsk) Klippfisk 85—89 (Pesetas pr. 50 kg), islandsk 78—84, norsk 85—88.

Lýsingar

Alle bør bruge:

„Rita“ Sæbespaaner.
„Skrubbfon“ „R. A.“
„Tjaldur“ Sæben.
„OKKARA“ Toiletsæber.

De bedste. De færreste. De drejeste.

Udpanning.

Det bekendtgøres herved, at udestaaende Restancer af Elektricitetsforbrug indtil Udgangen af 1928 er godkendt til Inddrivelse ved Udpanning, og at denne vil blive paabegyndt uden videre Varsel.

Thorshavns Byraad, den 18. April 1929.

Galvaniseraðar tak- og húsaklædningsplátur

keypast bílgast frá Poul Hansens Heilsølu, Tórshavn.
Telefon 61. Telegramadresse VERITAS.

Malerarbejde udbydes.

Arbejdet ved at male Bagermester Fr. Restorffs Beboelseshus med Bageri, Butik og Kæld, samt Pakhus, Conditori og Kæld, udbydes herved.

Det bemærkes, at Tilbudet kun skal omfatte Arbejdsløn.

Henvendelse til Anton Andersen, der modtager skriftlige Tilbud indtil den 7. Maj.

Góð eplir

seljast fyri 7 kr. sekkurin hjá

J. LAMBAA,
Telf. 89. Tórshavn. Telf. 89.

Bil sælges.

En god, brugt Personbil, som desuden er forsynet med aflæseligt Værelad, er billig til Salg.

Wenzel Petersen & Vilhelm Nielsen.

The.

Ikki bílgast, men avgjort tað besta the, er at fáa hjá

J. Lambaa,
Tórshavn.
Telf. 89.

Til Canada

med

Cunard og White Star Linien.

Alle Oplysninger ved Jens av Reyni, Thorshavn, eller C. Mogensen, Nyhavn 1, København.

„Tjaldur“ Sæben bedst og drejeste.

Noregs salpetur.

Hitt tiltikna Noregs salpetur verður nú aftur at fáa, tá ið »Nova« kemur á Havnina 9. mai. Hesi tóð seljast fyri lættan prís í ár. Menn eru bidnir at bíleggja í góðari tíð hjá

J. Lambaa,
Tórshavn.
Telf. 89.

SKANDINAVIEN AMERIKA LINIE

Eneste direkte Ruter

fra København til

Amerika og Kanada.

Regelmæssig Afgang fra København og Oslo flere Gange om Maanedene.

Ingen Passivering til Kanada.

Alle Oplysninger om Forholdene, Rejsen, hvorledes Nyankommende hjælpes til Arbejde etc. faas ved at skrive efter vore illustrerede Haandbøger, der gratis sendes overalt.

Ved Ankomsten til Halifax og Winnipeg vil Liniens egne Repræsentanter være til Stede for at modtage Passagererne og være dem behjælpelige.

Skriv til Agenten:

H. C. Müller, Thorshavn, eller

Passager-Afdelingen, Kongens Nytorv 8, København K.

Eisini tygum

vilja gerast vissur í, at tað loysir seg at lýsa, bert tygum royna eina lýsing í

„Føroya Social-Demokrat“.

Ringið til skrivstovuna mált. 143.

BROT ÚR SÖGU JAVNADARMANNA

59

Tann kvinna, sum hann á ungum aldri knýtti sína lagnu afturat, veik ikki frá hansara lið; men var honum ein alstøðu í orðsins bestu merking. Iva-leyst hevði Karl Marx beinan vegin doyð av hungri, um ikki hansara trúgv vinnaður Fr. Engels, sum var mívigandi, hevði hjálpt honum. Síni síðstu ár livdi Marx tó óttaleysur fyri dagligum breyði, alt Engels fyri at takka.

Tað var í hesari sni útlegg í London, at Karl Marx skrivaði sítt høvuðsverk „Das Kapital“ t. e. kapitalurin. Í hesum megnar ritsverki lýsir Marx á meistarlígan hátt, hvussu stórdrifin hefur kollvett mannafelagið við at hevja upp bankmenn og verksmíðjuharrar til eitt veldissæti, ið stendur høgt omanfyri kongar og fúrstar, meðan hon á somu tíð hefur divt arbeiðarin og allar hinar ognarleysu menniskjurnar langt niður undir fótaskór teirra, sum bert hava ognarrætt til ein jarðarteig ella eitt verkstað. Um hesi víðurskiptir skrivar Marx ikki í leysari luft, nei, hann undirbyggir og prógvar nærum hvønn setning við álítandi dø-um frá lívinum, sum tað verður livað á døgum hansara í og uttanfyri London.

Tá hann hefur lýst tilfullnar hvussu vorðið er, peikar hann á hvussu kapitaldrifin í sær ber evnini til at draga saman størri og størri rúgvur av kapitali á einstakar hendur. — Stórkapitalurin er sum kavablaðið, tess longri tað rullar, tess størri tað verður, til tað til síðst kroyt-ist sundur av síni egnu tyngd. — Stórkapitalurin, sigir Marx, gevur ímóti sínum vilja sína egnu grøv. Stórdrifin ger, at arbeiðarnir hópa seg saman á arbeiðsstaðum, hvar tað nú er, og harvið skapast møguligleikin fyri organisatión og felags-

skapi til at verja egnar interessur og at seta seg ímóti kúgan og skilaleysara útnýtan. Arbeiðarin má — eftir ætlan Karl Marx, at standa saman og halda seg livandi, andaliga og kroppsliga livandi til tann stund kemur, tá kapitalurin er vorðin so yvirvaksin, at hann eins og kavablaðið er við at kroytast sundur av síni egnu tyngd, tá skal arbeiðarin leypa til og geva honum deyðastoytin, ikki við ikki at spjaða hann sundur í ónýttubytar; men við at savna stumpanar allar saman aftur til eina heild, sum tá ikki uppافتur skal gerast einstakmannaogn men verða lög inn undir stjórnarvaldið ríkisstjórnarvaldið.

Ríkið — hin ovasti felagsskapurin, skal tá verða hin einasti arbeiðsgevari — hin einasti kapitalistur — tá skulu allar menniskjur verða arbeiðarar — fríir vælstandandi arbeiðarar. Hetta er endamálið hjá Marxismuni. Sjálvsagt var Karl Marx uppreistarmaður, kollveltingarmaður; men hann hevði ikki uppreist og kollvelting til endamáls. Kollveltingin var fyri honum bert hitt síðsta amboð til at leggja kapitalin inn undir hitt allmenna ræðið við. Endamál hansara var eitt friari mannafelag, sum gongur eftir lógbundnum reglum.

„Das Kapital“ kom út í 1867, men 3 ár frammanundan hevði Karl Marx fingið í lag, at stovnað varð heimfelagið „Internationale“.

I 1862 var stór veraldarframsýning í London, og til henda fund komu saman menn úr øllum londum. Tá hittist í hinum orðfrælsa Onglandi, týskir, franskir, ítalskir, amerikanskir, russiskir og aðrir andsfrendir, allir eldhugaðir fyri sama endamáli sum Karl Marx og Engels, og teir komu tá á samt um at stovna eitt felag fyri arbeiðarar um allan heim, eitt allheimsfelag.

60

61

Javnsíðis við figgarligu málini, sum Marx lýsti so tyðuliga í »Das Kapital«, sum hann tá starvaðist við, tók „Internationale“ á stevnuskrá sína tey politisku málini, sum teir fronsku socialistarnir so djárviliga høvdu hildið fram: Avtøku av øllum umvegis skattum, tollum o. t. l., fundar- og felagsfrælsi, pressufrælsi, munnliga og opinbera rættargongd, ókeypis rættarhjálp fyri øll, ókeypis skúlagongd fyri øll, skilnað millum ríkisvald og kirkjuvald og 21-ára valrætt o. s. fr.

Hóast hetta allheimsfelagið fekk felagar í øllum londum og gjordist rætt fjølment, eydnaðist tí ikki í fyrstu atlogulangið í samanhangandi starvi, tað mátti brátt lúta fyri hatafullum valdi frá í erva og dólskari vankunnu og fáviisku frá í neðra, tað mátti eina langa tíð bert ana; men hugsjónin livdi framvegis og »Internationale« kyknaði uppافتur, sum hvør mannahugsan, ið borin er av idealitet.